MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI NEŞRİYAT MÜDÜRLÜĞÜNCE HER HAFTA PAZARTESİ GÜNLERİ ÇIKARILIR. İLGİLİ MAKAM VE MÜESSESELERE PARASIZ GÖNDERİLİR.

T. C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
TEBLİĞLER DERGİSİ

YILLIK ABONESİ 40 KURUŞTUR ABONE TUTARI MALSANDIKLARINDAN BİRİNE YATIRILMALI VE ALINACAK MAKBUZ MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI NEŞRİYAT MÜDÜRLÜĞÜNE GÖNDERİLMELİDİR

Cilt: 7 — 14 MAYIS 1945 — SAYI: 328

KARARLAR :

Talim ve Terbiye Kurulu Kararı:

Karar sayısı: 77
Karar tarihi: 25/IV/1945

ÖZET:
Konya - Devlet Demiryolları İlk Okulunun resmî ilk okullara denk sayılması h.

Resmî program ve talimatnamelerin uygulanmasında resmî ilk okullar derecesinde başarı gösterdiği Konya Millî Eğitim Müdürlüğünce 1945 te yaptırılan bir teftiş sonunda anlaşılan Konya - Devlet Demiryolları İlk Okulunun resmî ilk okullara denk sayılması hususunun Bakanlık yüksek makamına arzı kararlaştı.

Uygundur
25/IV/1945
Millî Eğitim Bakanı
Hasan-Âli Yücel

TAMİMLER :

HER ÖĞRETİM YILI SONUNDA KULLANILACAK OLAN 7/A ŞEHİR VE 7/B KÖY RESMÎ İLK OKULLARININ FİŞLERİ HAKKINDA İSTATİSTİK UMUM MÜDÜRLÜĞÜNCE HAZIRLANAN AÇIKLAMA

Bu açıklama fişler üzerinde tatbikat yapılarak incelenecektir.

1 — (4274) sayılı kanunun birinci maddesiyle adlandırılan köy okullarının ve Tebliğler Dergisinin 2 nisan 1945 tarihli ve (322) sayılı nüshasında yayınlanan yetiştirici özel sınıfların faaliyetlerini topluca derliyebilmek üzere şehir ve köy okulları için iki fiş tertiplenmiş ve bunların arkalarına her soru üzerinde yetecek açıklamaları konulmuştur. Ancak, bu fişlerin yeni ve ilk tatbikat yılı olması dolayısiyle şimdiye kadar eski fişlerde yapılmakta olan yanlışlıkları ve yeni fişlere ilâve edilen sorularımızı daha ziyade aydınlatabilmek için de genel olarak bu açıklama yazılmıştır.

2 — Bu fişler, yalnız şehirler ve köylerdeki öğretmenli ve öğretmenli - eğitmenli resmî ilk okullara mahsustur. Onun için:

a — Bağımsız eğitmenli köy okullarının hiçbir durumu bu fişlere karıştırılmıyacak ve bunlar için yalnız (12) sayılı fişler kullanılacaktır.

b — Özel ilk okullar için dahi bu fişler kullanılmıyacak ve bunlara ait bilgiler eski tertip (7) sayılı fişlerle toplanacağından illerinde özel okulu bulunan Millî Eğitim Dairelerine ayrıca fiş gönderilecektir.

C — Bazı resmî liselere, öğretmen okullarına ve köy enstitülerine bağlı bulunan ilk okullardan da bu fişler alınmıyacağından Millî Eğitim Daireleri bunların her hangi bir durumunu da bu fişlere karıştırmıyacaklardır. Bunlara ait istatistikler; bağlı bulundukları okullardan doğrudan doğruya dairemizce alınacaktır.

ç — Bazı illerde (16) yaşından yukarı vatandaşlara dışardan ilk okulu bitirme imtihanlarına girecekleri yetiştirmek üzere okullarda (hazırlayıcı sınıflar) açıldığı duyulmaktadır. Okullarımız, bu gibi faaliyetlerini de bu fişlerin içine katmıyacaklardır.

d — İlk öğrenim çağı üstündeki vatandaşların dışardan girdikleri ilk okulu bitirme imtihanları ile, ulus okulları faaliyetleri de resmi okullarımızda yapılmakta olduğundan bu gibi faaliyetlerin verimleri ve durumları da bu fişlere karıştırılmıyacaktır. Bu faaliyetler, (Ulus okulları) ve (Hariçten ilk okulu bitirme) çizelgeleri ile ayrıca toplanacaktır.

e — Şehirlere mahsus fişler münhasıran şehirler ve köylere mahsus fişler de yalnız köy okulları için kullanılacak ve hiçbir sebep ve bahane ile biri diğerinin yerine kullanılmıyacak ve dağıtılırken de bir yanlışlık yapılmamasına son derece dikkat edilecektir

3 — Eski fişlerde mevcut olup yeni fişlere de alınan soru dışındaki konularda şimdiye kadar yapılan başlıca hatalar şunlardır:

a — Her iki fişin üst tarafında soru harici kalan il, ilçe, bucak veya köy ile, okul adlarından birisi veya tamamı yazılmamakta ve hemen çoğunda da öğrenim yılı ihmal edilmektedir. Merkezde toplanan on binlerce fiş ayırma makinelerine verildiği ve il tomarından ayrıldığı zaman bu fişin nereye ve hangi okula ve hangi öğrenim yılına ait olduğunu bulmak zorluğunu doğurmaktadır. Bu ciheti, fişleri inceliyen Millî Eğitim Daireleri de dikkat nazarına almamaktadırlar. Bu suretle mahallinde en küçük bir meselenin ihmali istatistik teşkilâtını günlerce ve bazan haftalarca uğraştırdığından okulların ve istatistik memurlarının bu noktalar üzerinde şiddetle ilgilendirilmesi lâzımdır.

b — Her öğrenim yılı başında Millî Eğitim Dairelerince okul adları listeleri gönderildikten sonra şehirlerde bazı okulların adları değiştirilmekte ve vaktinde idaremiz de haberdar edilmediğinden sene sonunda gönderilen bu fişler bittabiî son adları ile yazılmasından dolayı soruşturmaya ve nihayet vakit kaybedilmesine sebebolmaktadır.

Köylerde ise; hemen birçok yerlerde halk arasında her köyün birden fazla isimle anıldığına raslanmaktadır. Sene başında okul adları listeleri yapılırken ekseriyetle Devlet Kurullarınca kullanılmakta olan adları yazılmakta ise de, bazan da alışkanlıkla halk arasında kullanılan diğer bir adı yazıldığı da görülmektedir. Köy öğretmenleri ise, kulak dolgunluğu ile, halk arasında alem olarak dolaşan adları ekseriyetle yazmaktalar ve Millî Eğitim Daireleri de bu hususa tamamen kayıtsız kalarak fişleri olduğu gibi göndermektedirler. Merkezde toplanan bu hatalı fişler her yıl binleri geçmektedir. Doğuracağı zorlukları yazmaya lüzum yoktur. Onun için okulu bulunan her köyün, Millî Eğitim Dairelerince her işte ve her yerde yalnız bir adı olmalıdır. Bucak, köy veya okul adlarında bir değişiklik olursa evvelce gönderilmiş bulunan okul adları listeleri düzeltilmek üzere günü gününe idaremiz haberdar edilmeli ve bunu ihmal edenler ise hiç olmazsa bu fişleri incelerken okulların yaptıkları bu hataları düzenliyerek göndermelidirler

c — Yukardaki (a) ve (b) bölümlerinde aydınlatılan hataları kısmen olsun önliyebilmek için, fişlerin üst tarafında (Okulun Sicil numarası) diye yeniden bir ilâve yapmak zorunda kalınmıştır. Bu numara, sene başında idaremize gönderilen okul adları listelerinde her okulun aldığı sıra numarasını gösterecektir. Bu numaraları Millî Eğitim Daireleri koyacaklarından, kendilerinde, bulunan kopyalardaki okulun sıra numarasını araştırırken, fişe yazılan bucak, köy veya okul adlarının da evvelce gönderilen listelerdeki yazılı isimlerin benzeri olup olmadığına bakılacak ve okullarca yanlış yapılmışsa derhal düzenlenecektir.

4 — Yeni tertip fişlere de aynen alınan ve eski fişlerde mevcut olan sorularda ise en çok hata şu konularda görülmektedir:

a — İlk okullarda tatbik edilen öğrenim sisteminde (Sınıf usulü) esas olduğuna göre, her sınıfta veya her sınıfın her şubesinde bir öğretmen bulunması lâzım gelmektedir. Tam teşkilâtlı köy okullarımızın çoğunda bu sistem tatbik edilemediğinden dolayı ortaya bu yönden bir dersane konusu daha çıkmaktadır. Fişlerde (Okul kaç dersanelidir?) ve (Her öğretmen uhdesinde kaç sınıf vardır?)

diye iki soru vardır ki; bunlar biribirini tamamlayıcı ve kontrol edici mahiyettedir. Bu sorular hemen hemen tamamen köy okullarını ilgilendirmekte ve % 75 nispetinde hatalı yapılmaktadır. Sınıf usulü tatbik edilemiyen bu gibi okullarda, asîl ve vekil olarak fiilen çalışan öğretmen veya eğitmen sayısına, dersane sayısının eşit olması icabeder. Meselâ: (5) sınıflı bir okulda (1) öğretmen çalışıyorsa burası (5) sınıflı ve fakat (1) dersaneli okul olur.

Yine (5) sınıflı bir okulda (2) öğretmen çalışıyorsa, aralarında paylaşacakları sınıfları ister bir odada toplıyarak isterse ayrı ayrı odalarda görev vermek suretiyle idare edilsin bu okul (5) sınıflı ve (2) dersaneli olur.

Yine (5) sınıflı, bir okulda (2) öğretmen ve (1) eğitmen çalışıyorsa eğitmen takibettiği yılın sınıfını ve diğer (2) öğretmen de diğer sınıfları birleştirerek veya birleştirmeden idare edeceklerinden bu okul da (5) sınıflı ve (3) dersaneli olur.

Diğer bir bakımdan (5) sınıflı bir okulun her sınıfında ikişer şubesi olduğu farz edilir ve her sınıf ve şubêlerinde de birer öğretmen bulunursa bu okul (5) sınıflı ve fakat: (15) dersaneli olur. Eğer bu dersanelerin her birinde birer öğretmen bulunmuyorsa çalışan öğretmen sayısına göre yukarda aydınlatılan dersane teşkilâtı meydana geleceğinden cevapları ona göre yazılacaktır.

b — Şimdiye kadar yapılmakta olan hatalardan ikincisi de, fişlerin arkasında aydınlatılmasına rağmen (Okul kaç sınıflıdır?) sorusuna verilen cevaplarda görülmektedir. Bu soru ile aranılan nokta; tam ve noksan teşkilâtlı okulların sayılarını ayırdetmektir. Bu soruya birçok okullar (beş sınıflıdır) cevabını yazdığı halde, alt taraftaki sorulardan sınıflar üzerine öğrenci sayılarını gösteren cevaplarda da ya (1), ya (2), ya (3) veya (4)üncü sınıflarında öğrenci görülmektedir. Hepimiz biliyoruz ki; memleketimizde ilk öğrenim (5) sınıf üzerine kurulmuştur. Bu soruyu koymakla okulun o yıl kaç sınıf üzerine öğrenim yaptığını bulmak olduğu için Millî Eğitim Daireleri fişleri incelerken kurulmuş sınıflarının sayılarına göre yapılacak hataları düzenliyeceklerdir.

c — Devam ettirilen hatalardan üçüncüsü de (ders kesiminde sınıflar üzerine kaç öğrenci vardır?) sorularının toplamı ile, (imtihan neticesinde sınıf geçenler, sınıfta kalanlar ve mezun olanlar) sorularının toplamını biribirini tutmamış olmasındandır. Bunların biribirine eşit olması lâzım geleceğinin söz edilmesi bile fazladır.

d — Devam ettirilen hatalardan dördüncüsü de, köy okulları fişlerinin (10) uncu sorusundaki (okul çevresinde okuma çağında bulunan çocuk sayıları) üzerindedir. Bazan bu soru boş bırakılmakta ve bazan da bu sayılar, okulda mevcut gösterilen öğrenci sayısından daha az görünmektedir.

Bu soru karşısına konulacak rakamlar, bu fişin doldurulduğu öğrenim yılı başında (4274) sayılı kanunun (13) üncü maddesi gereğince o köy için muhtarla birlikte isimleri yazılmış onaylı defterlerden erkek ve kız sayılarak konulacak ve müteakıp öğrenim yılı için aynı konuya göre yazılacak defterlerdeki çocuklar karıştırılmıyacaktır. Bunlar, o yılın sene sonu fişlerine alınacaktır.

Köyde öğrenciden az çocuk gösterilmesi meselesine gelince: burada üç şey hatıra gelmektedir. Birisi, civar muhtarlıklar idaresindeki köylerden bu okula çocuk gelmesi, ikincisi okulun bulunduğu köy muhtarlığının birkaç parçadan ibaret olmasına nazaran, yalnız bir parçasında bulunan okula bu parçadaki köy çocuklarının yazılması, üçüncüsü ise okuma çağındaki çocukların noksan olarak tesbit edilmesidir.

Öğrenim çağında bulunan çocukların yazımlarında ve sayımlarında esas, idarî taksımatımızın cüz'ü olan köy muhtarlıklarıdır. Her köy okulu bir muhtarlık sınırları içinde bulunacağından bu sınırlar içindeki köy parçaları mahalleleri oba, yayla, mezraa, kışlak, harman, değirmen ve saire gibi yerlerde oturan bütün ailelerin çocuklarına şâmil olacaktır.

Eğer köy okulu, bir bölgenin resmî okulu ise veya ortalama yerde bulunması dolayısiyle diğer bir muhtarlığa bağlı köylerden veya parçalarından da bu okula çocuk geliyorsa bunların da (13) üncü maddeye göre gereği yapılacak ve sayıları da bu okul adına yazılacaktır.

Her ne şekilde olursa olsun sene başı öğrenci istatistikleri ile de alınmış bulunan aynı rakamlar, sene sonu fişleriyle alınacak rakamlara denk olması lâzım geleceğinden, bu konuda da Millî Eğitim Dairelerinin dikkatle durmaları lâzımdır.

Şehirlerde bulunan ilk öğretim çağındaki çocuk sayıları, her yılbaşı toplanmakta olan dairemizdeki cetvellerden çıkarılacağı için şehir ilk okullarına mahsus fişlere bu soru konulmamıştır. Onun için şehir çocuklarına ait sayılar, her iki fişin hiçbir noktasına karıştırılmıyacaktır.

Binaenaleyh; bu maddeye ait (a), (b), (c), (d) fıkralarında aydınlatılan hatalar, ayırma makinelerine mahsus delme fişlerinin israfına ve bir günde yapılabilecek işlerin, bu hataların hangi ilin hangi okulunda olduğunu bulmak ve icabına göre mahallerince düzenlenmek için haftalarca ve bazan aylarca uzamasına başlıca sebebolmaktadır. Onun için Millî Eğitim daireleri bu konulara ait incelemelerini birer birer gözden geçirmek suretiyle yapmalı ve hataları düzenledikten sonra fişleri onaylamalıdırlar.

5 — Her iki fişe bu yıl ilâve edilen sorulara gelince:

Bunlardan birincisi, pansiyonlu = yatılı okullara dairdir. Şimdiye kadar ayrıca toplanan pansiyoner öğrenci sayısını gösteren çizelgeler de bu suretle ortadan kaldırılmıştır. Eğer okulda böyle bir kurul varsa, bütün sınıflardaki pansiyoner öğrenci sayısı toplanarak fişteki ait olduğu soru karşısına yazılacaktır.

6 — Her iki fişe ilâve edilen yeni sorulardan birisi de, Tebliğler Dergisinin 2 nisan 1945 tarihli ve (322) sayılı nüshası ile yayımlanan Talim ve Terbiye Heyetinin 30/II/1944 tarihli ve (430) sayılı kararı ile okullarda açılan (yetiştirici özel sınıflar) ve diğeri de (4274) sayılı kanunun hükümlerine göre köy okullarında açılan (Akşam okulları) hakkındaki konulardır.

Her iki konu açılan Millî Eğitim ve Öğretim seferberliğinin kesin sonuçlarına dairdir. Onun için önemli olan bu konuları ayrı ayrı aydınlatalım:

a — Bu karar, şehirlerde okuma çağında bulunan çocukların mecburi okutulması ve okulsuz kalmamaları amacını gütmektedir. Onun için mevcut okullarda ya (çifte öğrenim) veya (yarım gün öğrenim) yapmak ve yahut da adı geçen karara göre (yetiştirici özel sınıflar) açmak gibi tedbirler alınacağını göstermektedir. Çifte veya yarım gün öğrenimi yapan okullar, normal öğrenim yapmış sayılacaklarından bunların her ikisine ait öğrenci sayıları, şehir fişlerinin 1 — 25 inci sorusuna kadar olan bütün kısımlarında karıştırılarak gösterilecektir. Yine bu çeşit okullarda (Dersane) ve (Şube) sayılarında anormal bir durum görünmüş olmamak için, yukarda (4) üncü maddede aydınlatılan esaslara göre hesaplanarak konulacaktır. Bu takdirde, öğretmen sayıları ile eşit olmıyacak bu durumu ayırdedebilmek üzere 26 ncı soru karşısına, okulun çifte veya yarım gün öğrenimi yapıp yapmadığını cevaplandırmak suretiyle okulun bu yönden durumu belirtilecektir.

Bu gibi okullarda çalışan öğretmenlere gelince: bunlar, ya aynı okulun kadrosunda iki defa öğretmenlik yapanlardır. Ve yahut da iki defa öğrenim için ayrı ayrı çalışan öğretmenlerdir. Birinci şekil tatbık edildiği takdirde, öğretmen sayılarının tekerrür etmemesi için bu okulda fiilen çalışan öğretmen sayıları ne ise (4) üncü soru karşısına o yazılacaktır. Meselâ: çifte veya yarım gün öğrenimi yapan tam teşkilâtlı bir şehir ilk okulu öğleden evvel ve öğleden sonra kadrosundaki (6) öğretmenle idare ediliyorsa, bu sınıfların bir bakışta (12) öğretmenle idare edildiği anlaşılır ise de, hakikatte yine (6) öğretmendir. İşte bu gibi vaziyetlerde müşahhas öğretmen sayısını kabartmamak ve kadro fazlası öğretmen görünmemek için hakiki kadroda çalışan (6) öğretmen yazılacak ve buradaki tekerrür dikkat nazarına alınmıyacaktır. (Yetiştirici özel sınıf) meselesine gelince: bu konu öğrenim çağında bulunan çocuklardan yaş hadleri ilerlemiş olanlarını ilk okulların muayyen olan sınıf derecelerine kadar yetiştirmek ve kavuşturmak amacını tuttuğunu göstermektedir. Yani 12 yaşından yukarı bir çocuğu birinci sınıfa almak yaş bakımından mahzurlu olduğu kadar, her sınıfı takibederek ilk okulu bitirmesi imkânsızlığını ifade etmektedir. Kararda tasrih edildiği veçh üzere, 7 — 11 yaşlarında bulunan çocuklar yetiştirici sınıflara değil, okulun birinci sınıflarına veyahut da eğitim konularımızın verdiği imkânlara göre evinde okutulmuşsa imtihanla başardığı daha üstün sınıflara alınacaktır.

Şu halde özel sınıflar, ancak 12 — 16 yaşlarındaki çocukları münhasır kalacak ve bunlar karardaki müfredat programına göre ilk üç sınıfın derslerinden yetiştirilerek üçüncü veya dördüncü sınıfların programını taki-

bedebilecek seviyeye getirileceklerdir. Bu şekilde yetiştirilen çocukların ders kesiminde yoklamaları yapılarak başaranlar ya üstün bir sınıfa mal edilerek öğrenimlerine normal bir şekilde devam ettirilecek veyahut da ertesi yıl açılacak (4) ve (5) inci özel sınıflarda yetiştirilerek ilk öğrenim mecburiyeti bu suretle yaptırılacak ve tamamlattırılacaktır.

Yetiştirici özel sınıflara devam edenler ister aile çocuklarından, ister maişetini kazanmak zorunda bulunan çocuklardan olsun, isterse bunlara günlük iki saat, yarım gün veya haftalık gibi, kısa ve aralıklı öğrenim yapılsın hepsi de aynı konu etrafında mütalâa edilecektir.

Konumuz bu şekilde aydınlandıktan sonra, istatistik tekniği bakımından formüle edilerek sıralanan sorularımızı izah etmek de kolaylaşır. Yetiştirici özel sınıflara alınacak öğrencilerin okuma, yazma seviyelerinin bir olamıyacağı da göz önüne alınarak fişteki sorularımız ona göre tertiplenmiştir. Yani, bir öğrenim yılı içinde (1—3) üncü sınıflar için açılan dersaneler (birinci devre) ve (4—5) inci sınıflar için açılan dersaneler de (ikinci devre) diye teknik yönünden adlandırılmıştır. Fişin arkasındaki açıklamalar da göz önüne alınırsa (25) inci soruya verilecek cevaplar kendiliğinden anlaşılmış olur.

b — Köy okulları fişlerine gelince:

Bunlara da, okuma çağını geçirmiş vatandaşları ilk okul mezunu seviyesinde yetiştirmek için (4274) sayılı kanunun buyuruğunca açılacak (Akşam okulları) faaliyetlerini tesbit için (30) ve (31) inci sorular ilâve edilmiştir. Bunlar hakkındaki konular malûm olduğu gibi ,fişin arkasında da genel ve teknik hususları kâfi derecede aydınlatılmıştır. Yalnız akşam okulları açmamış bulunan okullar (30) ve (31) inci soruların karşılarına, göze batacak şekilde (Açılmamıştır) kelimesini yazmak suretiyle ilerde soruşturmayı icabettirecek bir şüphe bırakmamalıdır.

Köy fişlerine ilâve edilen sorulardan en önemlileri ve hata yapılmasına müsait olanlarından diğerleri de (4), (5), (6), (7), (8) ve (9) uncu sorulardır. Bu sorular; köy okullarının tiplerini ve hakiki bünyelerini ve bilhassa eğitmenleri ve bunların okuttukları öğrenci sayılarını ayırdedeceği için okulların ve Millî Eğitim Dairelerinin bunlar üzerinde titizlikle durmaları lâzımdır.

c — Köylerde okuma çağında bulunan çocuklarımızı okutmak için alınan tedbirlerden birisi de, gezici köy kadınları kurslarında çalışan öğretmenlere verilen ödevlerdir. Adı geçen (430) sayılı kararın (VI) ncı maddesiyle konumuza giren bu faaliyetin sonuçlarını da şimdilik köy okullarına mahsus (7/B) sayılı fişlerle alınması uygun görülmüştür.

Bu yıl; (112) köyümüzde bu çeşit kurs faaliyet yapmıştır. Bunların ilk öğrenim sahasındaki faaliyetlerinin ihmal edilmez bir sayıya varacağı sanılmaktadır. Gezici kursları bulunan illere her kurs sayısının üçer misli nispetinde ayrıca köy fişlerinden ilâveten gönderilmiştir. İlgili Millî Eğitim Daireleri, bunları gezici kurs öğretmenlerine doldurtacak ve ayrı bir zarfla ve ayrı bir yazı ile ve diğer fişlere karıştırmadan derhal idaremize gönderecekler dir.

Kurslara ait bu malûmat; fişin (30) uncu sorusunu teşkil eden (K—A) kısımlarındaki sorulardan (Akşam okulları) tâbirleri, (Yetiştirici özel sınıflar) şeklinde tashih edilerek işlenecek ve üst kısmında da il, ilçe, bucak, köy adları ve kurs numaraları ile bu köyün okuma çağında bulunan çocuk sayıları bu yazının (4) üncü maddesinin (d) fıkrasındaki esaslar dairesinde (10) uncu soru karşısına yazılacaktır.

Bu kurslara bağlı olarak açılacak yetiştirici sınıflara, yalnız (7—14) yaşlarındaki çocuklar alınacağından, (16) yaşından yukarı devam edenler bulunsa dahi bunlar karıştırılmıyacaktır. Bununla beraber; esas teknik kursa ait öğrencilerin de, öğretmen tarafından bu fişe karıştırılmasına meydan verilmiyecektir. Gezici kursa ait istatistikler, bünyelerine mahsus meslek kursları çizelgeleriyle ayrıca alınacaktır.

Gezici kurslar; okulu bulunmıyan veya kadroda okulu bulunduğu halde kapalı kalan köylerde açılacağı da göz önünde bulundurularak gerek bu sebeplerle ve gerekse başka sebeplerle bu sınıfları açamıyan iller sebepleriyle birlikte bu hususu idaremize bildireceklerdir.

7 — Şehir ve köy okullarının fişlerini doldurma tarihi, bütünleme imtihanlarının bittiği gün olarak uygulanmıştır. Fakat tek öğretmenli köy okullarının gelecek öğrenim yılı başında her hangi bir sebeple kapalı kalması göz önüne alınarak, bu gibi okulların fişleri okullar tatile girmeden ve öğretmeni iş başından ayrılmadan evvel alınacaktır. Gününden evvel toplanacak bu gibi fişler, eylûlde toplanacak fişlerle birleştirilmek üzere Millî Eğitim Dairelerince saklanacaktır.

8 — Şehir ve köy okullarında bütünleme imtihanlarından sonra doldurulacak fişlerin Millî Eğitim Dairelerince toplanması, incelenmesi, düzenlenmesi ve gönderilmesi ve dairemizce de sayıları on binleri geçen bu fişlerin birer birer kontrol edilmesi, şifrelenmesi ve ayırma makinelerinden geçirilerek neticelerinin alınması uzun bir zamana mütevakkıftır. Halbuki; ders kesiminden sonra İlk Öğretim dâvamızın sonuçları, Devlet teşkilâtınca daima araştırılmakta olduğundan bu arzuyu sağlıyabilmek için ya Bakanlıktan veyahut dairemizden Millî Eğitim Müdürlüklerine sık sık baş vurulmak mecburiyetini duyurmaktadır. Muhtelif mercilerden istenilen bu gibi malûmat, muhtelif anlamlara ve mahaller'nce çarçabuk cevap vermek için muhtelif yollara müracaata sebebiyet verdiğinden sonuçları, Devlet yayınlarına girecek olan (7) sayılı fişlerle elde edilen rakamlara eşit çıkmamakta ve Devletin almak istediği tedbirler hakkında da isabetsiz kararlara gidilmesine meydan vermektedir. Bu sakat usulü de ortadan kaldırmak ve bu konuların bir elden toplanmasını temin için bu yıldan itibaren aşağıdaki iki sistemin İstatistik Konularımıza ilâve edilmesinde katî zaruret hâsıl olmaktadır.

a — İlk okullar yönetmeliği gereğince her okul başöğretmeninin öğrenim yılı sonunda Millî Eğitim Müdürlüğüne verecekleri raporlara her tarafta örnekleri bir olan özlü birer istatistik çizelgesi bağlatmaktır. Bu konu esasen raporda ifade edileceği yöneltmelikte sayılan öğrenci, sınıf geçme, ipka, bütünleme gibi hususları tertiplenmiş birer istatistik çizelgesi haline getirmekten ibaret olacaktır.

Bu takdirde şehirlerde ve köylerde haziran devresinde imtihanlar bittiği gün başöğretmenlerden bu raporların ve ilişiğini teşkil edecek çizelgenin derhal toplanması ve bunları vermiyen başöğretmenlerin tatil izninde bırakılmaması ve her şeyden evvel çizelgelerin ilçe ve köyleri üzerine il namına toplamlarının yapılarak el altında bulundurulması lâzımdır.

b — Mütaakıp öğretim yılı başında okullar açıldığı zaman bütünleme imtihanlarının bittiği günde (7) sayılı fişlerin beklemeden geçen öğrenim yılına ait tamamlayıcı özlü ikinci bir rapor cetvel alarak bunları da (a) fıkrası gereğince hulâsaları,

Bu suretle elde edilecek raporlar ve çizelgeler, kesin sonuçları gösteren (7) sayılı fişlerin, Eğitim dairelerince kontroluna da esaslı bir dayanak olur ve hem de aynı ders yılı için zaman zaman toplanan rakamları da, biribirine benzemiyen aksaklıklar da tamamen ortadan kaldırılmış bulunur.

c — Sene sonu raporlarına eklenecek çizelgelerdeki bilgilerin her tarafta birliğini temin için dairemizce hazırlanan örnek ile Millî Eğitim Dairelerince yapılacak hulâsalar için tertiplenmiş ikinci bir örnek bu yazıya bağlanmıştır.

Bu raporlar ve çizelgeler hem eğitmenli ve hem öğretmenli ve hem de öğretmenli - eğitmenli okullardan ayrı ayrı alınacak ve her biri de kendi bünyelerine göre ayrı ayrı hulâsalara geçirilecektir. Köy enstitülerinden mezun öğretmenli ve öğretmenli - eğitmenli okulların hulâsaları da hiçbirine karıştırılmıyarak ayrıca yapılacaktır.

d — Okullar yaz tatiline başladığı tarihten itibaren bu çizelgelerin toplanması ve hulâsa edilmesi bitirilerek bir kopyeleri doğruca İstatistik Genel Müdürlüğüne gönderilecektir. Tren güzergâhında bulunmıyan iller, postaya verdikleri gün cetvel özünü telgrafla derhal yazacaklardır.

Bütünleme imtihanlarından sonra toplanacak rapor ve çizelgeler hakkında da aynı şekilde muamele yapılacaktır.

Telgrafla yazılacak bilgiler hakkında da birliğini temin edebilmek üzere bir de telgraf örneği bu yazıya iliştirilmiştir.

9 — Fişler, her ilin ihtiyacı nispetinden fazla olarak gönderilmiş ve mevcudu tamamen dağıtılmıştır. Onun için belli edilen zamanı gelinceye kadar bunlar sağlam bir yerde saklanacak ve fişler üzerinde yapılması gere-

ken düzenlemeler de okunaklı ve aslı kaybedilmemek ve üzerleri hafif çizilmek suretiyle tercihan renkli kalemlerle yapılacaktır.

10 — Fişler toplanıp dairemize gönderilirken sene başında kopyesi gönderilmiş bulunan okul adları listelerindeki sıraya göre ve makine ile düz kâğıda isimli listesi yapılacak ve fişlere bağlanacaktır. Evvelce gönderilen listede (açık) iken sonradan (kapanmış) ise bu liste karşısına sebebi ile birlikte yazılacak ve evvelce (kapalı) iken sonradan açılmışsa veya sene içinde tasarruflardan veya başka yollarla yeniden kurulmuşsa bunların açıldığı tarihler de karşılarına yazılacaktır.

11 — İlk Öğretim dâvasında Devletin aldığı ve almakta olduğu kararlar göz önüne alınarak Millî Eğitim Müdürleri veya muavinlerinin veya vekillerinin başkanlığından İlk Öğretim Müfettişleri ve merkez eğitim memurları ile, en az il merkez ilk okullarından seçilecek üç başöğretmenle bir komisyon kurulacak ve yeni tertip bu fişlerin okullarca bir anlamda yapılmasını ve hatasız olarak doldurulmasını sağlıyabilmek üzere gerekli tebliğler hazırlıyacaktır.

Bununla beraber; (8) inci madde gereğince ders kesiminde ve bütünleme imtihanlarından sonra alınacak rapor ve çizelgeler hakkında köklü, özlü ve önemli tedbirler alınacak ve gereği okullara şimdiden duyurulacaktır. Bu komisyonların her iki konu üzerinde verdikleri kararların ve yapılan tebliğlerin birer kopyeleri de derhal idaremize gönderilecektir.

12 — Yukarda (8) inci maddede de adı geçen çizelge örnekleri ve hulâsa tabloları matbaaya verilmiştir. Alınır alınmaz 5—10 gün içinde ayrıca postaya verilecektir.

T. C.
BAŞBAKANLIK
İSTATİSTİK GENEL
MÜDÜRLÜĞÜ
Millî Eğitim Şubesi
Genel sayı: 2033
Özel sayı 113

19/IV/1945
ÖZET:
Öğretmenli ve öğretmenli - eğitmenli köy ve şehir ilk okullarının 1944—45 öğrenim yılı sonu istatistik fişleri h.

MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜKLERİNE

İçinde bulunduğumuz 1944—45 öğrenim yılında çalışan öğretmenli ve öğretmenli - eğitmenli köy okulları ile, şehir ilk okullarının sene sonu durumlarını tesbite mahsus (7/A) ve (7/B) işaretli yeni tertip fişlerinden, müfredatı aşağıda gösterilen miktarı, bu yazının numarasını taşıyan ( ) parça rule halinde postaya verilmiştir.

(4274) sayılı kanunun vasıflandırdığı çeşitli köy okullarının faaliyetlerini bir fişle derli toplu olarak alabilmek için, şehir ilk okulları fişlerinden ayırdedilmiş ve şehirlerinkine (7/A) ve köylerinkine de (7/B) işareti verilmiştir. Bu suretle yeniden tertiplenen bu fişlerin ilk tatbikat yılı olması münasebetiyle ayrıca genel bir açıklama da hazırlanmış ve bunda adı geçen çizelge örnekleri ile birlikte bu yazıya iliştirilmiştir.

1 — Bu tebligatın ve postadaki fişlerin tam olarak alındığının aramamıza meydan verilmeden derhal telgrafla bildirilmesini,

2 — İlişik açıklama gereğinin yapılmasını ve kurulacak komisyonun hazırlıyacağı karar ve tebliğ kopyelerinin de postalanmasını, dilerim.

Millî Eğitim ve öğrenim dâvamızın sonuçlarını gösterecek ve amacımızda isabetli kararlara götürecek olan bu konu üzerinde başta Millî Eğitim Müdürleri olmak üzere bütün arkadaşlarımızın önemle ilgilenmelerini rica eder, müsamaha götürmiyecek olan bu dâva etrafında işlerimizi ihmal eden kim olursa olsun İstatistik Kanununun verdiği yetkiye dayanarak derhal mahkemeye verileceklerini de ilâve eylerim.

Bu tebligat; (63) İl Millî Eğitim Müdürlüğüne yapılmış ve bilgi edinilmek üzere Genel Müfettişliklere ve Millî Eğitim Bakanlığına arz edilmiştir.

Genel Müdür
Celâl Aybar

TAKDİRNAME ALANLAR:

Gaziantep Orta Ticaret Okulu Müdürü Kâni Sarıgüllü görevinde üstün başarı gösterdiğinden bir takdirname ile taltif edilmiştir.

İLÂNLAR:

ESKİ YILLARDA AMASYA İLİNDEN MAAŞ FARKI VE MESKEN BEDELİ ALACAĞI OLAN ÖĞRETMENLERE

Eski yıllarda Amasya İlinde çalışmış olup bu ilden maaş farkı ve mesken bedeli alacağı olan öğretmenlerin istihkaklarının 1944 akçalı yılı bütçesinden ödeneceği Amasya Millî Eğitim Müdürlüğünün 4/IV/1945 tarih ve 627 sayılı yazısiyle bildirilmiştir.

Alacaklı öğretmenlerin Noterden tasdikli birer vekâletname ile Amasya Millî Eğitim Müdürlüğüne müracaatları lüzumu ilân olunur.

BU DERGİDEKİ KANUNLAR, KARARLAR VE TAMİMLERLE DİĞER YAZILAR TARAFIMIZDAN OKUNMUŞTUR

1	12	23	34	45
2	13	24	35	46
3	14	25	36	47
4	15	26	37	48
5	16	27	38	49
6	17	28	39	50
7	18	29	40	51
8	19	30	41	52
9	20	31	42	53
10	21	32	43	54
11	22	33	44	55

ANKARA — MAARİF MATBAASI